

RATINGUL DE PERFORMANȚĂ A SISTEMULUI BANCAR DIN REPUBLICA MOLDOVA: TRIMESTRUL 3, 2011

INTRODUCERE

Prin intermediul setului de indicatori utilizați în rating, putem aprecia caracterul politicii de management a fiecăreia dintre bănci: fie aceasta este una conservatoare, orientată în mare parte spre menținerea indicatorilor înalți de lichiditate și minimizare a riscurilor, fie promovează o politică de creditare mai activă, ceea ce implică și asumarea unor riscuri mai mari. Credem că un asemenea rating este util atât pentru publicul larg, cât și pentru băncile comerciale, care l-ar putea utiliza în calitate de sursă analitică independentă și utilă pentru informarea deciziilor de politică bancară.

Ratingul este publicat trimestrial. Subliniem faptul că datele utilizate la calcularea indicatorilor din rating nu reprezintă secret comercial, sursa acestora fiind rapoartele financiare publicate de băncile comerciale pe paginile web ale acestora. Totodată, menționăm că ratingul nu are menirea să ateste care bănci sunt „bune”/„rele”, ci doar să compare performanțele acestora, în limitele metodologiei de rating utilizate.

Rezultatele ratingului indică în mod clar cât de importante sunt politicile de management care asigură echilibrul dintre obiectivele de creștere a profiturilor, asigurarea unei calități înalte a portofoliilor de credite și asigurarea unui nivel adecvat al lichidității și capitalizării fără a prejudicia eficiența bancară. Astfel, putem observa că băncile clasate în topul ratingului mențin o politică de management mult mai echilibrată, față de cele aflate la coada clasamentului.

METODOLOGIA

În vederea evaluării obiective a performanței fiecărei bănci comerciale în parte din Republica Moldova, EXPERT-GRUP a elaborat ratingul bancar bazat pe 11 indicatori grupați după 4 criterii: solvabilitate, eficiență, profitabilitate și calitate. Descrierea și interpretarea fiecăruia este prezentată în tabelul 1.

Poziția fiecărei bănci în rating a fost stabilită conform următoarelor etape:

- 1) Colectarea datelor din rapoartele financiare trimestriale a băncilor comerciale, disponibile pe site-urile băncilor comerciale (Anexele 1 și 2)
- 2) Calcularea indicatorilor menționați în tabelul 1 (Anexa 3)
- 3) Normalizarea fiecărui indicator în dependență de valoarea maximă. Indicatorii care au impact negativ asupra valorii de rating se scad din 1 (1 minus valoarea normalizată a indicatorului).
- 4) Calcularea, pentru fiecare bancă comercială, a valorii de rating, prin sumarea valorilor obținute în etapa 3.

Tabelul 1: Indicatorii Ratingului de Performanță Bancară

Denumirea indicatorului		Comentarii
SOLVABILITATE		
L1	Indicele lichidității pe termen lung (active cu termenul mai mare de 2 ani / resurse financiare cu termenul mai mare de 2 ani)	Măsoară capacitatea băncii de a face față eventualelor retrageri de depozite cu maturitatea financiară de peste 2 ani. Un indicator mai mare relevă o discrepanță mai mare dintre scadențele activelor și pasivelor băncii și un risc mai mare de lichiditate.
L2	Indicele lichidității curente (active lichide / total active)	Măsoară capacitatea băncii de a face față unor eventuale retrageri de depozite cu scadența de până la 2 ani sau altor cereri de plată. Un indicator mai mare relevă un grad mai înalt de solvabilitate a băncii.
L3	Total depozite / total credite	Măsoară caracterul conservator/agresiv al politicii de creditare a băncii: ce parte din depozitele atrase sunt utilizate sub forma de credite.
PROFITABILITATE		
P1	Veniturile net / media activelor (ROAA)	Măsoară rentabilitatea activelor. Un indicator mai mare semnifică o profitabilitate mai mare.
P2	Venitul net / media capitalului acționar (ROAE)	Măsoară rentabilitatea capitalului. Un indicator mai mare semnifică o profitabilitate mai mare pentru acționari.
P3	Venitul net până la impozitare / total credite	Măsoară profitabilitatea aferentă activității de creditare. Un indicator mai mare semnifică o profitabilitate mai mare.
EFICIENȚĂ		
E1	Capital ponderat la risc $\wedge 2$	Măsoară eficiența utilizării capitalului și presupune o relație pătratică - capitalul ponderat la risc până la un anumit nivel este binevenit, relevând imunitatea băncii, însă un indicator prea mare denotă o politică investițională pasivă, costuri de oportunitate înalte și o ineficiență înaltă a activității băncii.
E2	(Venitul net aferent dobânzilor + venituri neaferte dobânzilor) / cheltuieli neaferte dobânzilor	Măsoară eficiența operațională a băncilor. Astfel, creșterea cheltuielilor ce nu țin nemijlocit de activitatea bancară se reflectă prin diminuarea indicatorului de eficiență.
E3	Valorile mobiliare de stat net / total active	Măsoară ce parte din activele bancare sunt investite în VMS. Băncile de obicei recurg la creditarea statului în condițiile când au acumulat anumite resurse care nu au reușit să fie direcționate în plasamente mai profitabile. Prin urmare, o valoare mai mare a acestui indicator semnifică o ineficiență mai mare a managementului financiar în creditarea sectorului privat.
CALITATE		
C1	Credite neperformante / total credite	Măsoară gradul de „intoxicare” a portofoliului de credite. Un indicator mai mare semnifică o calitate mai proastă a portofoliului de credite și pierderi mai mari.
C2	Reduceri la pierderi / total credite neperformante	Servește drept aproximare pentru structura creditelor neperformante, astfel încât creșterea volumului reducerilor la pierderi (care este reglementată de BNM), reflectă și agravarea structurii creditelor neperformante (de ex. creșterea ponderii creditelor compromise).

REZULTATELE RATINGULUI

Conform rezultatelor ratingului, observăm că noul lider al clasamentului a devenit BC „Victoriabank, devansând BC „Moldova – Agroindbank (locul 2) la capitolele lichiditate și calitate. În ediția curentă, cele mai importante avansări în clasament le-au avut BC „Banca de Economii (+3 poziții), BC „FinComBank (+3 poziții), BC „ProCreditBank și BCR Chișinău S.A. cu câte 2 poziții. Totodată, cele mai mari căderi

în rating au fost înregistrate de BC „Comertbank (-3 poziții), BC „EuroCreditBank și BC „Energbank (cu câte 2 poziții). Ca și în trimestrele precedente, la coada clasamentului a rămas BC „Universalbank care suportă importante pierderi din cauză restructurării foarte lente a activelor toxice acumulate în perioada recente crize economice.

Tabelul 2: Ratingul Performanței Bancare, trimestrul 1, 2011

Banca	Poziția în rating, trimestrul 3, 2011	Lichiditate	Profitabilitate	Eficiență	Calitate	Valoare de rating	Poziția în rating, trimestrul 2, 2011
Victoriabank	1	2.18	1.50	2.10	1.49	7.27	2
Moldova - Agroindbank	2	1.71	1.77	2.16	1.47	7.11	1
Moldindconbank	3	1.57	1.60	2.37	1.51	7.06	4
Unibank	4	2.67	2.01	0.92	1.36	6.97	6
EuroCreditBank	5	2.31	1.81	1.32	1.52	6.97	3
Mobiasbancă - Groupe Societe Generale	6	2.30	1.63	1.40	1.56	6.89	5
Banca de Economii	7	2.02	1.08	2.12	1.49	6.71	10
FinComBank	8	1.73	1.37	2.03	1.52	6.65	11
Banca Socială	9	1.40	1.06	2.54	1.50	6.49	9
Energbank	10	1.60	1.27	2.07	1.48	6.43	8
ProCreditBank	11	0.95	0.63	2.49	0.97	5.04	13
BCR Chișinău	12	1.85	0.38	1.38	1.41	5.02	14
Eximbank - Gruppo Veneto Banca	13	1.09	0.79	2.21	0.88	4.98	12
Comerțbank	14	1.86	0.95	1.02	1.06	4.89	11
Universalbank	15	2.18	1.50	2.10	1.49	7.27	15

Tabel 3: Indicatorii colectați din bilanțurile contabile ale băncilor comerciale, tr. 3, 2011, MDL

Banca	Credite	Reduceri	Depozite	VMS	Active
Comerțbank	270,303,230	9,413,901	310,410,445	88,069,037	507,555,934
Banca Socială	2,306,548,462	136,631,510	2,029,797,651	134,436,648	3,112,962,020
Victoriabank	4,659,624,510	293,134,578	6,493,423,887	1,307,296,462	7,726,211,474
Moldova - Agroindbank	6,192,537,117	412,335,324	6,134,830,832	1,411,015,220	9,290,958,573
Moldindconbank	4,022,561,500	236,220,871	4,380,156,734	639,885,146	6,015,721,458
Banca de Economii	2,925,785,813	168,726,159	4,173,416,828	594,616,208	5,665,067,427
EuroCreditBank	174,126,050	6,935,650	240,807,311	42,054,111	437,617,103
Unibank	231,770,057	19,074,003	306,182,981	100,289,828	503,100,743
FinComBank	844,322,311	48,898,524	1,048,963,084	189,099,005	1,672,343,438
Universalbank	251,871,320	23,782,543	244,914,135	15,337,457	429,509,304
Energbank	882,235,150	56,502,483	1,090,278,821	194,685,996	1,499,440,297
ProCreditBank	1,330,055,257	41,525,716	454,285,115	2,947,106	1,759,515,549
BCR Chișinău	656,858,626	56,467,680	803,619,131	195,561,990	1,195,844,437
Eximbank-Gruppo Veneto Banca	2,589,459,809	299,096,674	1,940,520,001	332,571,175	3,504,084,021
Mobiasbancă-Groupe Societe Generale	1,598,189,851	61,460,312	2,044,277,624	569,804,215	3,003,053,198

Tabel 4: Indicatorii selectați din rapoartele privind activitatea financiară și raportul privind profitul și pierderile, tr. 3, 2011

Banca	L1	L2	Indicele eficienței, %	ROAA, %	ROAE, %	Capital ponderat la risc, %	Credite neperformante/total credite, %
Comerțbank	0.76	39.77	130.90	1.52	4.05	84.78	1.10
Banca Socială	0.71	24.12	182.27	1.38	8.27	24.49	5.76
Victoriabank	0.57	37.68	224.03	2.01	16.69	23.22	7.51
Moldova - Agroindbank	0.60	30.44	218.94	3.27	17.59	24.98	6.03
Moldindconbank	0.77	28.43	214.03	2.24	18.75	23.07	6.59
Banca de Economii	0.62	31.33	162.72	1.27	8.12	27.90	4.88
EuroCreditBank	0.65	48.61	129.45	3.37	7.44	90.00	3.06
Unibank	0.22	47.16	206.70	4.76	11.88	101.86	12.84
FinComBank	0.86	35.41	145.08	2.54	15.09	23.39	7.69
Universalbank	0.99	21.47	89.51	-6.90	-22.79	39.71	24.33
Energbank	0.91	31.83	194.29	2.26	11.99	38.61	8.40
ProCreditBank	0.76	23.23	119.19	0.03	0.22	17.62	0.88
BCR Chișinău	0.63	30.70	72.40	0.05	0.35	35.70	8.98
Eximbank - Gruppo Veneto Banca	0.92	24.11	178.50	0.86	4.38	33.31	28.01
Mobiasbancă – Groupe Societe Generale	0.45	41.94	131.81	2.42	10.18	49.70	3.43